

THỰC TRẠNG NỘI DUNG TẬP LUYỆN MÔN CỜ VUA VẬN ĐỘNG TẠI CÁC CÂU LẠC BỘ, CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC Ở MIỀN BẮC

NCS. Đỗ Quân Tùng¹; ThS. Lê Huy Phương²

Tóm tắt: Bằng cách sử dụng các phương pháp nghiên cứu thường quy trong thể dục thể thao, nhóm nghiên cứu đã tiến hành đánh giá thực trạng nội dung tập luyện môn Cờ vua vận động tại các câu lạc bộ, các trường tiểu học ở miền Bắc. Kết quả nghiên cứu cho thấy các nội dung tập luyện Cờ vua vận động tại các câu lạc bộ và trường tiểu học miền Bắc đang được chú trọng vào việc nâng cao kỹ năng chơi cờ. Tuy nhiên, vẫn còn một số hạn chế cần được khắc phục để chương trình tập luyện trở nên toàn diện và hiệu quả hơn.

Từ khóa: thực trạng, nội dung tập luyện, cờ vua vận động, tiểu học, miền Bắc

Abstract: Utilizing conventional sports science research methods, the research team conducted an evaluation of the current status of training content in Active Chess at clubs and elementary schools in the Northern region. The study's findings indicate that the training content for Active Chess at Northern clubs and elementary schools is primarily focused on enhancing chess-playing skills. However, there are still several limitations that need to be addressed to make the training program more comprehensive and effective.

Keywords: Current status, training content, Active Chess, elementary school, Northern region.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, việc đào tạo ra những thế hệ trẻ vừa khỏe mạnh về thể chất, vừa nhạy bén về trí tuệ là một yêu cầu cấp thiết. Cờ vua, với khả năng rèn luyện tư duy logic, khả năng tập trung và khả năng giải quyết vấn đề, kết hợp với vận động thể chất sẽ góp phần quan trọng vào sự phát triển toàn diện của học sinh. Đặc biệt ở nội dung Cờ vua vận động (CVVĐ) - là một biến thể của cờ vua truyền thống, kết hợp giữa yếu tố trí tuệ và thể lực, người chơi không chỉ phải tính toán nước đi mà còn phải di chuyển cơ thể để thực hiện các thao tác trên bàn cờ. CVVĐ về bản chất cũng giống như Cờ Vua truyền thống chỉ có khác là đánh trận giả bây giờ với bàn cờ và quân cờ lớn hơn rất nhiều so với Cờ Vua truyền thống. Khi chơi CVVĐ người chơi không thể ngồi yên một chỗ được nữa mà phải chạy, mang, xách để

thực hiện di chuyển quân và chạy để bám đồng hồ. Lúc này đối với người chơi ngoài việc suy nghĩ tìm nước đi giống như Cờ Vua truyền thống, còn phải vận động cơ bắp không thua kém các môn thể thao khác. Việc thắng thua trong CVVĐ còn phụ thuộc vào khả năng vận động cơ bắp của người chơi nữa. Cũng như Cờ Vua truyền thống, CVVĐ cũng có thể coi như là một môn thi đấu thể thao. Tuy nhiên, tại các câu lạc bộ (CLB) và các trường tiểu học miền Bắc, việc kết hợp hai yếu tố này vẫn chưa được chú trọng đúng mức. Chính vì vậy, việc đánh giá thực trạng nội dung tập luyện môn CVVĐ tại các CLB, các trường tiểu học ở miền Bắc nhằm xây dựng một chương trình tập luyện CVVĐ khoa học, phù hợp với lứa tuổi tiểu học là một vấn đề cấp thiết, nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển của thế hệ trẻ Việt Nam.

Nghiên cứu đã sử dụng các phương pháp sau: phân tích và tổng hợp tài liệu, phỏng vấn - tọa đàm

Bảng 1. Thực trạng thời gian tập luyện môn CVVĐ tại các CLB và trường tiểu học miền Bắc (n=30)

TT	Thời gian tập luyện trong một buổi	Các trường tiểu học (n=20)		Các CLB (n=10)	
		n	%	n	%
1	90 phút	0	0	10	100
2	60 phút	20	100	0	0
3	45 phút	0	0	0	0

1: Đại học Hàng Hải

2: Viện Khoa học TDTT

và toán thống kê.

2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

2.1. Thực trạng thời gian tập luyện môn CVVD tại các CLB và trường tiểu học miền Bắc

CVVD ngày càng phổ biến ở Việt Nam, do đó đề có thể đánh giá toàn diện kết quả nghiên cứu, chúng tôi đã khảo sát thực trạng thời gian tập luyện môn CVVD tại các CLB và trường tiểu học miền Bắc (10 CLB, 20 trường tiểu học). Kết quả phỏng vấn được trình bày ở bảng 1.

Qua bảng 1 cho thấy thông tin về thời gian tập luyện môn CVVD tại các CLB và trường tiểu học miền Bắc không đồng đều: Có sự khác biệt rõ rệt về thời gian tập luyện giữa các CLB và trường tiểu học.

CLB tập trung vào thời gian dài: Tất cả các CLB đều dành 90 phút cho mỗi buổi tập, cho thấy sự tập trung vào chuyên sâu và nâng cao kỹ năng. Góp phần có đủ thời gian để thực hiện các bài tập kỹ thuật, chiến thuật và các hoạt động hỗ trợ khác đồng thời nâng cao kỹ năng nhanh chóng: Với thời gian tập luyện dài, học sinh có thể tiến bộ nhanh chóng.

Còn ở trường tiểu học tập trung vào thời gian ngắn: Các trường tiểu học chủ yếu dành 60 phút cho mỗi buổi tập, có thể do cân đối với các môn học khác và thời gian của học sinh thường vào cuối buổi chiều từ 17-18h.

Không có trường hợp tập luyện dưới 60 phút: Điều này cho thấy ít nhất các trường tiểu học đều dành thời gian nhất định cho hoạt động này, thể hiện sự quan tâm đến việc phát triển toàn diện cho học sinh.

Nhận xét chung: Việc tập trung vào thời gian tập luyện 60 phút tại các trường tiểu học cho thấy một sự cân nhắc giữa việc phát triển kỹ năng cờ vua và các hoạt động học tập khác. Đây có thể là một cách tiếp cận phù hợp với lứa tuổi và điều kiện của các trường tiểu học.

Như vậy, có thể thấy bảng số liệu trên đã cung cấp một cái nhìn tổng quan về thực trạng thời gian tập luyện môn CVVD tại các CLB và trường tiểu học miền Bắc. Việc phân tích sâu hơn sẽ giúp chúng ta hiểu rõ hơn về những ưu điểm và hạn chế của từng phương pháp, từ đó đưa ra những đề xuất phù hợp để nâng cao chất lượng hoạt động này.

2.2. Thực trạng việc sử dụng các nội dung tập luyện môn CVVD của các CLB, các trường tiểu học miền Bắc (n=30)

Qua quan sát và tổng hợp tài liệu cho thấy: Nội dung tập luyện môn CVVD bao gồm:

- 1: Khởi động
- 2: Thực hành các bài tập rèn kỹ chiến thuật
- 3: Thực hành các bài tập hỗ trợ thể lực
- 4: Các bài tập thi đấu
- 5: Thả lỏng

Chúng tôi tiếp tục khảo sát thực trạng các nội dung tập luyện môn CVVD tại các CLB và trường tiểu học miền Bắc. Kết quả được trình bày tại bảng 2.

Qua số liệu bảng 2 trên đã cung cấp một cái nhìn tổng quan về các nội dung tập luyện CVVD đang được áp dụng tại các CLB và trường tiểu học miền Bắc. Phân tích chi tiết từng nội dung cho thấy:

- Khởi động: Khởi động là giai đoạn quan trọng để làm ấm cơ thể, tăng nhịp tim và chuẩn bị cho các hoạt động tiếp theo. Tuy nhiên, Tỷ lệ cơ sở thực hiện bài tập khởi động còn thấp. Trong số 30 cơ sở được khảo sát, chỉ có 9 cơ sở (chiếm 30%) thực hiện bài tập khởi động một cách thường xuyên, trong khi 21 cơ sở còn lại (chiếm 70%) chưa có thói quen này

- Thực hành các bài tập rèn kỹ chiến thuật: 100% các cơ sở (30/30) đều thực hiện các bài tập rèn luyện kỹ chiến thuật, cho thấy đây là một phần không thể thiếu trong quá trình tập luyện. Tất cả các cơ sở đều thực hiện các bài tập này, cho thấy sự tập trung vào việc nâng cao kỹ năng chơi cờ.

Bảng 2. Thực trạng việc sử dụng các nội dung tập luyện môn CVVD của các CLB, các trường tiểu học miền Bắc (n=30)

TT	Nội dung tập luyện	Có sử dụng		Không sử dụng	
		n	%	n	%
1	Khởi động	9	30	21	70
2	Thực hành các bài tập rèn kỹ chiến thuật	30	100	0	0
3	Thực hành các bài tập hỗ trợ thể lực	5	16,67	25	83,33
4	Các bài tập thi đấu	30	100	0	0
5	Thả lỏng	2	6,67	28	93,33

- Thực hành các bài tập hỗ trợ thể lực: Các bài tập hỗ trợ thể lực giúp tăng cường sức bền, sức mạnh, sự linh hoạt, rất cần thiết cho người chơi cờ vua. Tuy nhiên, tỷ lệ cơ sở thực hiện loại hình bài tập này còn thấp. Chỉ có 5 cơ sở (16.67%) thực hiện các bài tập hỗ trợ thể lực, trong khi 25 cơ sở còn lại (83.33%) chưa chú trọng đến yếu tố này.”

- Các bài tập thi đấu: Việc tổ chức các bài tập thi đấu thường xuyên giúp học viên rèn luyện khả năng ứng biến, tăng cường sự tự tin và giúp họ làm quen với áp lực thi đấu. Nhìn chung, tất cả các cơ sở (30/30) đều tổ chức các bài tập thi đấu, giúp học viên làm quen với áp lực thi đấu và nâng cao khả năng thi đấu thực tế.”

- Thả lỏng: Tỷ lệ cơ sở thực hiện bài tập thả lỏng rất thấp. Bài tập thả lỏng giúp cơ thể thư giãn, giảm căng thẳng và phục hồi năng lượng.

Như vậy, kết quả nghiên cứu cho thấy các nội dung tập luyện CVVĐ tại các CLB và trường tiểu học miền Bắc đang được chú trọng vào việc nâng cao kỹ năng chơi cờ. Tuy nhiên, vẫn còn một số hạn chế cần được khắc phục để chương trình tập luyện trở nên toàn diện và hiệu quả hơn. Đó là:

- Bài tập khởi động và thả lỏng chưa được quan tâm đúng mức: Chỉ có một số ít cơ sở thực hiện các bài tập khởi động và thả lỏng, điều này có thể ảnh hưởng đến hiệu quả tập luyện và khả năng phòng tránh chấn thương.

- Bài tập hỗ trợ thể lực chưa được chú trọng: Phần lớn các Trường, CLB chưa thực hiện các bài tập hỗ trợ thể lực, trong khi đây là yếu tố quan trọng để nâng cao sức khỏe và thể lực cho người chơi cờ vua.

Như vậy, để nâng cao chất lượng các buổi tập luyện CVVĐ, cần chú trọng đến các vấn đề sau:

- Đa dạng hóa các bài tập: Bên cạnh các bài tập kỹ thuật, cần bổ sung thêm các bài tập về thể lực, tư duy, và các trò chơi vận động để tăng tính hấp dẫn và hiệu quả của buổi tập.

- Chú trọng đến khâu khởi động và thả lỏng: Nên dành thời gian thích hợp cho các bài tập khởi động và thả lỏng để đảm bảo an toàn và nâng cao hiệu quả tập luyện.

- Tăng cường các bài tập hỗ trợ thể lực: Các bài tập hỗ trợ thể lực nên được lồng ghép vào các buổi tập để giúp học viên nâng cao sức khỏe và thể lực.

- Nâng cao trình độ của giáo viên: Tổ chức các khóa đào tạo để nâng cao năng lực chuyên môn cho giáo viên, giúp họ xây dựng được các bài tập phù hợp với từng đối tượng học viên.

- Cung cấp đầy đủ trang thiết bị: Đảm bảo các cơ sở có đủ bàn cờ, quân cờ, dụng cụ tập luyện và các

thiết bị hỗ trợ khác để phục vụ cho việc tập luyện.

3. KẾT LUẬN

Thông qua các bước nghiên cứu, chúng tôi đã đánh giá được thực trạng nội dung tập luyện môn CVVĐ tại các CLB, các trường tiểu học ở miền Bắc. Kết quả cho thấy các nội dung tập luyện CVVĐ tại các CLB và trường tiểu học miền Bắc đang được chú trọng vào việc nâng cao kỹ năng chơi cờ. Tuy nhiên, vẫn còn một số hạn chế cần được khắc phục để chương trình tập luyện trở nên toàn diện và hiệu quả hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Avobach (1985), *Kỹ thuật cờ tàn*, NXB TĐTT, Matxcova.

2. Đàm Quốc Chính (2000), *Giáo trình Cờ vua*, NXB TĐTT, Hà Nội.

3. A. A. Côtôv (1970), *Những bí mật tư duy của VĐV Cờ vua, CLB cờ vua toàn Nga*, Dịch: Hoàng Mỹ Sinh.

4. Nguyễn Hồng Dương, Đặng Văn Dũng, Đàm Quốc Chính, Bùi Ngọc, Trần Văn Trường, Nguyễn Ngọc Tuấn (2015), *Giáo trình Cờ vua*, NXB TĐTT

5. Lê Hồng Đức (2004), *Đánh giá ảnh hưởng của CVVĐ đối với việc phát triển thể lực của nam học sinh trung học cơ sở Thành Phố Hồ Chí Minh*. Luận văn Thạc sĩ Giáo dục học Trường Đại học TĐTT Tp.Hồ Chí Minh

6. Nguyễn Toán - Phạm Danh Tôn (2000), *Lý luận và phương pháp TĐTT*, NXB TĐTT, Hà Nội.

Nguồn bài báo: trích từ kết quả nghiên cứu của nhiệm vụ thường xuyên theo chức năng “Xây dựng nội dung tập luyện CVVĐ cho học sinh các trường tiểu học miền Bắc”, Viện Khoa học TĐTT, 2024.

Ngày nhận bài: 14/10/2024; Ngày duyệt đăng: 20/11/2024.

Ảnh minh họa (nguồn Internet)